

Busiga gossar i Löt och snälla i Borg

Busiga gossar i Löt

“Gossarna Anders Gabrielsson på Edesko-
gen, Jacob Ericson i Finstad Torp och Jacob
Bokas/son/ i Loby, som blifvit angifna för det
de sista Palmsöndag under predikan fört
oljud på läckturen i kyrkan, förhördes ther-
öfver; och som det befandts, at den först-
nämde, elr Anders Gabrielson, ijenom det han,
utan trängande behof öresat sig öfver några
stolar, kullslagit en pall, hädat samt rykt Gossen
Jacob Ericson i håret här till varit ordsaken, så
dömes han för ett sådant okynne at undergå
en Söndags Stockstraff.”

(Löt sockenstämma 14 maj 1786, § 4)

Kommentarer: Anmälningar om dåligt
uppförande i kyrkan under gudstjänster
upptar en inte alltför oansenlig del av socken-
stämmans göromål. Åtgärderna var många
för att beivra störande inslag. En av bestraff-
ningsmetoderna, när väl brott ertappats, var
att sätta den skyldige i stocken. Stockstraffet
var ett utpräglat skamstraff. Delinkventens
fötter låstes fast i en tudelad trästock placerad
utanför kyrkporten eller inne i vapenhuset.
Straffet utdelades vanligtvis i samband med
gudstjänst och sågs som ett alternativ till böters
erläggande. Stockstraffet förbjöds i lag 1841.

Litteratur:

Thomson, Arthur. *I stocken. Studier i stock-
straffets historia.* 1972.

Inköp av böcker åt snälla barn i Borg

“Anmältes, at, emedan de 2^{ne} årliga bevil-
jade Collecter till inköp af böcker åt de snällare
Nattvardsbarnen icke funnits till ändamålet
tilräcklige, man dermed vore recepiterad
uphöra, och sålunda hädanefter ej några

böcker af dylikt sammanskott komma at
utdelas; men till upmuntran likväl för den
som vid sin första Nattvardsgång utmärka
sig för snällhet och särskilt om beflitande,
skall, då någon utfattig finnas med ofvan-
nämde dygd, en bok till den samme, af Fattig
Cassan köpas och tilldelas, då åter de förmög-
nares föräldrar icke uraktlåta at sjelfve visa
sina barn denna hugnad.”

(Borg sockenstämma 20 maj 1798, § 5)

Kommentarer: Allt från reformationen har
kyrkan arbetat för ett allmänt läskunnande.
Syftet var att öka kristendoms-kunskapen.
“Liksom läskunnigheten ökade kristendoms-
kunskapen, så kom kravet på kristendoms-
kunskap att öka läskunnigheten och därmed
också möjligheten att taga del av annan litte-
ratur än den rent religiösa”, som Pleijel
uttrycker det.

Då bibeln i allmänhet var för dyr för vanlig
allmoge att införskaffa, blev Luthers katekes
den verkliga folkboken. Med hjälp av den
klarade man sig igenom de regelbundet åter-
kommande husförhören. Under 1700-talet
hade dessutom alla församlingar i Memmings
härad ett utlåningssystem av den gamla bibeln
när en ny införskaffats.

Vilka böcker de snälla barnen i Borg erhö-
ll i gåva förtäljer inte protokollen, men i de hem
där katekesen saknades är det inte en alltför
vild gissning att denna brist härigenom
åtgärdades.

Litteratur:

Pleijel, Hilding. *Husandakt, husaga, husförhör.*
1965.

Gunnar Larsson